

LBRIS | We know
books
Piotr Eršov

CĂLUȚUL COCOȘAT

REGIS

PARTEA ÎNTÂI

A fost odată...

Peste munți și peste dealuri,
Peste mări fără de maluri,
Pe pământul nostru bun
Sta un moș, într-un cătun.
Și-avea trei feciori: cel mare
Mai mintos era, se pare;
Mijlociul, așa și-așa;
Iar cel mic - prostuț sadea.
Frații grâne semănau
Și-n oraș mi le vindeau,
Că orașul se afla
Lângă satul lor, colea.
Toate se vindeau în grabă,
Primeau banii la tarabă
Și, cu buzunaru-umflat,
Se-ntorceau acasă-n sat.

Vreme cât s-a scurs, n-am știre;
Iacă și-o nenorocire:
Pe ogoare, cineva
Grâu-ncepe a-l călca.
Pacoste așa cumplită
Nemaifiind pomenită,
Chibzuiră, așadar,
Cum să-l prindă pe tâlhar.
Și-n sfârșit le vine gândul
Să pândească toți, cu rândul;
Să păzească noaptea-n grâu,
Pacosteii să-i pună frâu.

Deci cum sta să amurzească,
 Vru cel mare s-o pornească
 Stând de strajă pe ogor,
 Și-și luă furca și-un topor.
 Dar veni curând furtuna,
 Nu se mai vedea nici luna.
 Și flăcău-nspăimântat
 Într-un stog s-a furișat.
 Trece noaptea, ziua vine;
 De sub stog ieși, cu bine,
 Se stropi cu apă rece
 Și răcni fălos cât zece:
 — Somnoroși nesăturați!
 Haide, ușa descuiți,
 Ploaia tare m-a udat
 Noaptea cât de pază-am stat!

Frații-n grabă descuiară
 Și-n odaie îl lăsară,
 Întrebând cu mare zor:
 — Ce-a fost, frate, pe ogor?
 Dar pândarul se cruci,
 La icoane se-ndoi
 Și, tușind, grăi în șoapte:
 — N-am dormit întreaga noapte!
 Dar, spre nenorocul meu,
 Timpu-a fost cum e mai rău:
 A turnat ca din găleată,
 Udă mi-e cămașa toată.
 Vai de mine, ce furtună!
 Altfel, totul a mers strună.
 Tatăl spune cu mândrie:
 — Ei, Danilo, bravo ție!
 Tu, ca să vorbesc așa,
 M-ai slujit pe voia mea.
 Neclintit, cum se cuvine,
 Nu mă făcuși de rușine!
 Iarăși sta să amurgescă,
 Dând acuma s-o pornească
 Mijlociul spre ogor,
 Își luă furca și-un topor.
 Frigu-ardea ca o arsură;
 Dinții-i clănțăneau în gură
 Și, cum tremura de zor,
 O luă iute la picior.
 A pândit într-o grădină,
 Lângă gard, pe la vecină.
 De, voinicul se teme!
 Dar, în zori, cum mai striga:
 — Somnoroșilor! Ce stați?
 Haide, ușa descuiați,

Că a fost un ger turbat.
Uite, tot îs degerat!

Frații ușa descuiară
Și să intre îl lăsară,
Întrebând cu mare zor:
— Ce-a fost, frate, pe ogor?
Dar pândarul se-nchina,
La icoane se-ndoa
Silnic răspunzând în șoapte:
— N-am închis un ochi azi-noapte!
Dar, blestem afurisit,
M-a pătruns un frig cumplit.
Of, ce n-aș fi dat pe-un foc!
Am jucat mereu pe loc
Și, zău, n-a prea fost a bună...
Altfel, totul a mers strună.
Tatăl spuse: — Ai stat treaz.
Ești, Gavriilo, un viteaz!

Cât pe ce să amurgescă.
Prâslea să mi se gătească
Era timp... Habar n-avea;
Pe-un colț de cuptor cânta,
Ca un prost, cu toată gura:
— Of, voi, ochi frumoși ca mural!
Frații au sărit de zor
Să-l gonească spre ogor,
Însă, cum se vede treaba,
Răgușeau cam toți degeaba.
Nici că se mișcase. Ci
Taică-su atunci veni
Să-l îndemne: — Haide-acușa,
Du-te să pândești, Vaniușă!

Mazăre și bob ți-oi da,
Ba și poze, zău așa...
Doar atunci Ivan coboară,
În suman mi se-nfășoară,
Ia și pâine berechet
Și-o pornește-ncet, încet.
Vine noaptea; iese luna.

El de pază face-ntruna.
Nevăzând picior de om,
Se lungește sub un pom.
Câte stele sunt socoate,
Pâinea de la sân o scoate,
Când răsună-un nechezat.
Hait! Pândarul s-a sculat
Gata lupta s-o înceapă
Și-a zărit, pe câmp, o iapă.
Iapa, ce să vezi, era
Albă toată, ca de nea.
Coama lungă - mări să fie! -
Inelată și-aurie.
— Iete-te! Zi, tu-mi erai
Hoțul? ... Păi atuncea, stai!
Neica zău că nu glumește:
Te încalec cât zici pește!
Uite ce lăcustă, frate!
Și, când clipa o socoate,
Prâslea fuge către iapă,

Prinde coada - nu-i mai scapă!
Și îi sare în spinare
De-a-ndăratelea, călare.
Iapa însă nu se lasă!
Scânteind din ochi, focoasă,
Gâtu-n arc și-l îndoii
Și ca fulgerul porni.
Zboară-n cerc peste ogoare,
Peste râpe, mare, sare,
Fuge-n tropot peste munți,
Umblă cu pași mari pe punți
Și, trecând păduri și ape,
Vrea de Vanea să se scape.
Dar nici el nu e nătâng:
Pumnii lui de coadă-o strâng
Pân'-la urmă iapa geme:
— Vanea, dacă-atâta vreme
Nici nu te-am putut clinti,
Vrednic ești stăpân să-mi fii.
Dă-mi un loc pentru odihnă
Și să mă-ngrijești în tihnă;

Dar, pe cer - să bagi de seamă -
 Când luceafărul de-aramă
 Va luci în fapt de seară,
 Slobodă, Vaniuşa, iară
 Să mă laşi de-i vrea, zglobie,
 Să mai umblu pe câmpie.
 Eu, chiar peste zile trei,
 Am să-ţi nasc doi cai, doi zmei,
 Cai cu coame năzdrăvane,
 Cum nici n-au mai fost, Ivane!
 Şi ți-oi naşte şi-un căluţ
 De trei palme, piticuţ,
 Cu două cocoaşe-n spate
 Şi urechi de-un cot, fântate.
 Primii doi să-i vinzi cum crezi,
 Dar căluţul să-l păstrezi
 Şi să nu-l dai nici pe bice,
 Nici pe brâie, nici pe-arşice.
 Pe pământ şi sub pământ
 Îţi va fi tovarăş sfânt;
 Iarna o să-ţi deie soare,
 Vara, umbră şi răcoare;
 Când vei fi lihnit, ți-o da
 Pâine, miere, cât îi vrea.
 Iară eu, peste câmpie,
 Slobod voi zbura-n tărie.
 — Bine, zice Vanea. Ei,
 Şi mi-o duce-ntr-un bordei
 Unde nimeni n-o să vină,
 Pune-n uşă-o rogojină
 Şi, când s-a mai luminat,
 O porneşte-ncet spre sat
 Tot cântând în gura mare:
 — Voinicelul pe cărare...

Cum pe prispă a suit
S-a și pus pe ciocănit.
Bate-n ușă cu putere,
Mai să rupă ușa, vere,
Și stârnește-un tărăboi,
Ca la foc.
Del... Amândoi
Frații-n grabă se sculară
Și, cam bâlbâit, strigară:
— Cine bate fără rost?
— Eu sunt, bre ... Ivan cel prost!
Frații ușa descuiară
Și să intre îl lăsară

Ca să-l ocărăscă, ia,
C-a-ndrăznit să-i sperie-așa!
Doar că Vanea prostovanul,
Fără-a dezbrăca sumanul,
Se îndreaptă spre cuptor
Și, de-acolo, tuturor
Le vorbește-n gura mare